

Goya no era Goya

Autor: Irene Hernández

Data de publicació: 11-04-2021

Polèmica. Segons un historiador, era un fill bastard d'un Borbó. La resposta a qui era realment "es troba a l'armari número 38 de l'Arxiu Vaticà". Això sosté l'autor d'un llibre sobre el pintor, al qual atribueix 170 noves obres que no havien estat considerades seves. El seu nom, diu, el va adoptar perquè era maçó. Article de la Irene Hernández per a 'El Mundo' de l'1 de juny del 2019.

Francisco José de Goya i Lucientes no va existir mai

Hi va haver un artista que responia a aquest nom, sí. Però aquest pintor conegut mundialment per inaugurar la modernitat no va ser batejat amb aquests llinatges, sinó que els va adoptar posteriorment. I els va triar per un motiu molt concret: era membre de la maçoneria i les lletres de Goya componen l'acrònim de « Gnòstic Oriental i [y] Arquitecte i [y] el de Gran Orient i [y] Aragó », mentre que el cognom Lucientes faria referència a Lucen[m] Mentis.

Si més no aquest és el parer d'En Daniel José Carrasco de Jaime, granadí, de 40 anys, historiador de l'art i magister en museologia per la Universitat de Granada, especialista en pintura antiga i expert en Goya, a qui estudia des de fa més de 10 anys. Fruit d'aquesta passió pel personatge i la seva obra, En Carrasco ha escrit un llibre de 469 pàgines (d'alguns quilograms de pes) en el qual prova de demostrar la seva teories sobre el pintor de Fuendetodos. El llibre s'intitula G.O.Y.A, Gnóstico Oriental y Arquitecto, Gran Oriente y Aragón. Ha estat publicat per l'editorial Edaf i es només el primer de diferents volums que l'autor té previst de consagrar a l'estudi d'En Goya.

S'esdevé que el cognom Goya «mai no va existir» abans que el pintor l'adoptés, segons que hom pot llegir en el llibre d'En Carrasco de Jaime. «Ni a Saragossa, ni a Madrid, ni a Fuendetodos i encara menys a Bilbao», afegeix en al·lusió al seu suposat origen basc. A més a més, En Carrasco de Jaime destaca que qui cerqui alguna referència històrica documental sobre l'esmentat cognom, no trobarà absolutament res de res. I a més, «molt ens temem que el cognom Lucientes tampoc no va existir».

Partida de naixement

Però, endemés, per estintolar la teoria d'En Carrasco segons la qual En Goya no era Goya, hi ha la partida de naixement del pintor, desapareguda durant la Guerra Civil i de la qual només se'n conserva una fotografia. Un document que, segons En Carrasco de Jaime, és palesament fals. El certificat de naixement d'En Francisco José de Goya i Lucientes està datat al 31 de març del 1746, partida que l'acredita com a fill d'En José Goya, mestre daurador, i de Gracia Lucientes. Allò que ha desfermat les sospites d'En Carrasco és que, al marge dret d'aquest document, hi apareix una nota marginal escrita segons tots els indicis per la mateixa mà que va redactar la resta de la partida de naixement, per tal com la grafia es molt semblant. I en aquesta nota s'hi fa constar: «Pintor de su majestad en la Corte». «Y, és clar, no fa cap mena de sentit que al dia mateix que es deixa constància del seu bateig es digui que és pintor del rei. Això només pot demostrar que tractem un document fals».

Certificat de naixement d'En Francisco José de Goya y Lucientes.

La pregunta que llavors sorgeix és: ¿Qui era en realitat Francisco de Goya, qui s'ocultava rere aqueix nom? Carrasco opina, basant-se tothora en els estudis que ha dut a cap, que En Goya era el fill bastard d'un noble d'alta nissaga. «La resposta es troba a l'armari número 38 de l'Arxiu del Vaticà, on s'hi custodien uns documents que menen a una comprensió diferent de la casa reial espanyola», assegura l'historiador de l'art a Crònica.

-¿I què hi ha en aquell armari, ho sap?

-Sí, que ho sé. Però no li ho puc dir. Estic obligat a no fer-ho.

Goya seria, d'aquesta manera, un fill il·legítim d'un membre de la casa Borbó-Lavedan, una rama extinta dels Borbons. «El seu pare era algú amb prou poder per legitimar tot el que s'esdevingué en relació a Goya», manté En Carrasco.

'Crist crucificat de tres claus, mort' (Circa 1765 Col·lecció particular).

Aquesta obra, d'una particular modernitat, que ja invita a pensar que hauria pogut sortir de la mà de qui molts han qualificat com el primer pintor modern de la història, no només mostraria les grafies característiques d'En Goya. Segons el parer de l'historiador Daniel José Carrasco de Jaime, estaria també farcida de simbolisme maçònic. "El llenç, cal tenir-lo en consideració pel fet de ser un dels exemples més preclars de sincretisme cultural i coneixement maçònic", afirma.

Cercant son pare

L'historiador també sosté que si En Goya va viatjar, al seu dia, a Sevilla, va ser per descobrir qui era son pare. Va reeixir en el seu objectiu i, des de llavors, tots dos van mantenir una relació molt estreta. Son pare era maçó i va ser a Sevilla, a través dels cercles il·lustrats andalusos, on el pintor hauria adquirit la seva primera formació com a maçó.

Segons En Carrasco, En Francisco de Goya va traslladar a la seva pintura la simbologia maçònica. «Va ser el seu un art amb un llenguatge intern tan sols comprensible per als maçons, fos quin fos el seu grau», explica. «El germà maçó podia entendre la pintura codificada d'En Goya i arribar així al coneixement, perquè la seva és una pintura contenidora de coneixement». Si el personatge retratat té, posem per cas, una mà ficada a la casaca, és a dir, amagada, vol dir, segons la simbologia maçònica, que pertany al moviment, que també ell es un maçó. Si porta un document o un llibre, aquest encarna la llei.

I això si no parlem de les famoses grafies o microsignatures que apareixen en nombroses obres d'En Goya i Lucientes, semicultes i repetides arreu de la superfície del llenç, gravat, dibuix o litografia. Per a En Carrasco són «gramatures», símbols que revelen el coneixement oriental i d'arquitecte en estructures que tenia En Goya com a maçó.

'Un Gegant. Al·legoria de la Il·lustració'. (Circa 1785. Colecció Ventura, Oporto).

Aquesta pintura és atribuïda a En Goya tant pel tema que representa (el nou ordre il·lustrat maçó) com pels conceptes estètics i plàstics que oculta. "La manera d'empastar i arrossegar, la confecció dels volums a través de matisacions de color i la manera de mesclar-los excepcionalment a través de la inflexió de llum i la tècnica al fum és", en mots d'En Carrasco, "allò que apuntaria devers En Goya com el seu autor".

«No es cap disbarat de pensar que En Francisco de Goya emprés una planxa ?metàl·lica? concreta, amb les síl·labes o gramemes «G O Y A» incises, i que aquestes tinguessin una angulació correcta en funció dels graus de coneixement que

va anar adquirint dins del cercle maçònic de l'obediència oriental. I l'enriqueix segons anualitats, amb gravats incisos i adoptant una nova angulació», sentència en referència a l'ordenació dels maçons per graus. En opinió d'aquest historiador, En Goya hauria assolit el grau major dins de la maçoneria. «I això fins al punt que va ser decapitat », assegura.

El pintor va finir a Burdeos a les dues de la matinada del 16 d'abril del 1828 i va ser sebollit al cementiri bordeuenc de «La Chartreuse». En concret, al mausoleu que era propietat de la família Muguiro de Iribarren. Bo i així, quan al 16 de novembre del 1888 s'exhuma el cadàver per traslladar-lo a Espanya, hom descobreix que li manca el cap.

«Per a un Gran Orient que abandona geogràficament la seva zona d'influència, el fet que se l'escapci constitueix la distinció més gran. Que algú altre conservi el teu crani és un gest de gran honorabilitat, car això significa que aquest cap contenia il·luminació», afirma En Carrasco.

'La duquessa d'Alba després del part, assistida pel seu metge' (Circa 1796). Colección Feito Martínez de Madrid..

"L'obra és de Goya perquè per tot arreu, segons es mira, l'estructura prototípica maçona respon a l'arquitectura, i és innegable que, el llenç es, per la contada de fils, una pintura del segle XVIII", subratlla En Daniel José Carrasco de Jaime. Aquest historiador sosté, d'altra banda, que l'obra hauria estat pintada sobre un llenç en el qual prèviament havia estat retratada la seva mateixa mare.

?Vostè és maçó?

?No. Però he estudiat a fons la maçoneria. Per capir En Goya i esdevenir-ne expert, es fa del tot necessari.

Així mateix, En Daniel José Carrasco de Jaime no es limita a analitzar la figura de l'home que ha passat a la història amb el nom de Goya, el genial sord de Fuendetodos. També atribueix al pintor al voltant de 170 obres que fins a dia d'avui passaven per ser d'autor inconegut o bé d'uns altres artistes, i que l'historiador considera clar que van sortir de la seva mà.

Agustina d'Aragó

D'entre les obres que En Carrasco certifica ara com a realitzades per En Goya [algunes les reproduïm durant aquest reportatge] s'hi troben diferents llenços que pertanyen a la col·lecció Mansour. Hi Inclou, per exemple, Agustina de Aragó a la defensa de Saragossa, un quadre atribuït fins ara al pintor Eugenio Lucas Velázquez, per bé que, per a En Carrasco, es obra indiscutible d'En Francisco de Goya. Amb ell il·lustra la portada del seu llibre. Un llibre que, per cert, ha degut costar un dineral i que ha estat finançat mercès sobretot a la generositat del senyor

'La duquessa d'Osuna'. (Circa 1798). Col·lecció particular.

La duquessa d'Osuna Ja havia estat atribuït a En Goya per l'historiador José Luis Morales y Marín, i ara En Daniel José Carrasco de Jaime certifica que ho és. "Ho confirmen els estudis de pigmentació", destaca. Altrament, dins del plomatge del barret amb que està cofada la duquessa d'Osuna hi hauria, sempre segons aquest especialista, una numerologia maçònica, que remetria a una data en particular.

En Mansour és un magnat brasiler amb arrels libaneses, amo de nombroses empreses i gran col·leccionista d'art, adés contemporani adés antic. Té obres, d'entre d'altres, d'En Botero, En Basquiat i En Brancusi, així com importants peces d'art contemporani brasiler. «El llibre ha estat pagat per moltes persones. Però en particular pel senyor Mansour, propietari d'una gran col·lecció d'art», admet En Carrasco.

«De la luz y de las sombras: 'G.O.Y.A.'» (Ed. Edaf), de Daniel José Carrasco de Jaime, ja a les llibreries.

Irene Hernández Velasco

Actualitzat dissabte 1 de juny del 2019 - 02:19

<https://www.elmundo.es/cronica/2019/06/01/5ce7b88921efa0d5488b46fe.html>